

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. juuli 2022
(OR. en)

11329/22

ENV 745
MAR 146
RECH 441
RELEX 1010
ONU 103

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	12. juuli 2022
Saaja:	Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 342 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU OTSUS, millega antakse luba alustada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi plastireostust käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe üle

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 342 final.

Lisatud: COM(2022) 342 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 12.7.2022
COM(2022) 342 final

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

**millega antakse luba alustada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi plastireostust käsitleva
rahvusvahelise kokkuleppe üle**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Resolutsioonis 5/14 „Lõpp plastireostusele: leppida kokku rahvusvahelises õiguslikult siduvas vahendis“,¹ mille ÜRO Keskkonnaassamblee võttis vastu 2022. aasta märtsis, anti valitsustevahelisele läbirääkimiskomiteele volitused pidada läbirääkimisi rahvusvahelise õiguslikult siduva vahendi üle, mis käsitleb plastireostust, sealhulgas merekeskkonnas. Valitsustevaheline läbirääkimiskomitee peaks oma töö lõpule viima 2024. aasta lõpuks ning komitee esimene koosolek toimub 2022. aastal. ÜRO Keskkonnaassamblee võib vajaduse korral neid volitusi pikendada.

Resolutsioon 5/14 võeti vastu pärast mitut ÜRO Keskkonnaassamblee poolt alates 2014. aastast vastu võetud resolutsiooni ning oluliseks versta-postiks kujunes keskkonnaassamblee 3. istungjärg, kus ÜRO liikmesriigid avaldasid toetust mitmele meetmele, mille eesmärk on lõpetada plastprügi ja mikroplasti merre heitmine, ning mereprügi ja mikroplasti probleemiga tegeleva ajutise tähtajata eksperdirühma loomisele, et see uuriks mereprügi ja mikroplasti vastu võitlemisel esinevaid takistusi. Ajutine eksperdirühm lõpetas oma töö 2020. aastal. Ta tegi kindlaks mitu võimalust, kuidas reageerida üleilmsele plastireostuse kriisile, sealhulgas plasti käsitleva üleilmse kokkuleppe sõlmimine, mida toetas enamik eksperdirühma liikmetest, kes esindavad peaaegu kõiki piirkondi. 2021. aasta oktoobris avaldati ÜRO aruanne „Reostusest lahenduseni: mereprügi ja plastireostuse üleilmne hinnang“,² et anda ÜRO Keskkonnaassamblee uuesti kokkukutsutud 5. istungjärgu (UNEA 5.2) osalejatele teavet üleilmse mereprügi ja plastireostuse ulatuse ja aspektide kohta.

Pärast Euroopa Komisjoni poolt 2020. aastal korraldatud sarnase meelsusega kohtumist valmistasid Peru ja Rwanda ette resolutsiooni eesmärgiga alata keskkonnaassamblee 5. istungjärgul läbirääkimised plastireostust käsitleva uue rahvusvahelise kokkuleppe üle. Mitu rahvusvahelist üritust, sealhulgas 2021. aastal Saksamaa, Ecuadori, Vietnami ja Ghana korraldatud mereprügi- ja plastireostusteemaline ministrite konverents, aitasid resolutsioonile toetust koguda ja viisid lõpuks resolutsiooni lõpliku ühehäälse vastuvõtmiseni.

Käesoleva soovitus eesmärk on tagada valitsustevahelise läbirääkimiskomitee koosolekutel Euroopa Liidu (EL) järjepidev ja tõhus läbirääkimispositsioon, et pidada läbirääkimisi plastireostust käsitleva rahvusvahelise õiguslikult siduva vahendi üle ja et see vastu võtta.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Plasti käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe üle läbirääkimiste alustamine on Euroopa Liidu rohelise kokkuleppe ja ringmajanduse tegevuskava täitmise oluline saavutus³ ning seotud paljude ELi poliitikameetmete ja õigusaktidega, sealhulgas merekeskkonna ja rannikuala kaitse kohta (eelkõige merestrateegia raamdirektiiv)⁴. Plasti käsitlev rahvusvaheline kokkulepe, millega võideldakse plastireostuse vastu selle tekkekohas, selle asemel et kasutada

¹ UNEP/EA.5/Res.14.

² <https://www.unep.org/resources/pollution-solution-global-assessment-marine-litter-and-plastic-pollution>.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_22_1466.

⁴ Direktiiv 2008/56/EÜ – esimene õigusakt, millega kehtestati õiguslik nõue vähendada mereprügi ja selle mõju.

kulukaid ja ebatõhusaid viimase etapi lahendusi, on seega olnud viimastel aastatel üks liidu peamistest keskkonnavalastest prioriteetidest maailmas.

Liit on hiljuti võtnud plasti teemal vastu mitu sihipärast ja edumeelset poliitikaalgatust ja õigusakti⁵. 2018. aastal esitati ringmajanduse tegevuskava⁶ osaks olevas plastistrateegias⁷ keskkonna kaitsmise ning mereprügi, kasvuhoonegaaside heite ja imporditud fossiilkütustest sõltuvuse vähendamise kava⁸. Konkreetsetes meetmetes on käsitletud näiteks teatavate plasttoodete mõju keskkonnale,⁹ ühekordselt kasutatavat plasti,¹⁰ plasti rolli ringmajanduses,¹¹ ökodisaininõudeid ja märgistust,¹² plasti ja pakendijäätmeid¹³ ning eelseisvates algatustes

⁵ https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics_en

⁶ Vt https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/first-circular-economy-action-plan_en

⁷ https://environment.ec.europa.eu/strategy/plastics-strategy_et?etrans=hr

⁸ Vt https://ec.europa.eu/environment/strategy/plastics-strategy_et.

⁹ Näiteks: [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv \(EL\) 2019/904 teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta \(EMP kohaldatav tekst\)](#)

[Komisjoni 17. detsembri 2020. aasta rakendusmäärus \(EL\) 2020/2151, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi \(EL\) 2019/904 \(teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta\) lisa D osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete ühtlustatud märgistusnõuete kohta \(EMP kohaldatav tekst\)](#)

[Komisjoni 3. juuli 2019. aasta otsus \(EL\) 2019/1268, mis käsitleb kavandatud kodanikualgatus „Teeme lõpu plastiajastule Euroopas“ \(teatavaks tehtud numbriga C\(2019\) 4974 all\)](#)

¹⁰ Näiteks: [komisjoni 4. veebruari 2022. aasta rakendusotsus \(EL\) 2022/162, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi \(EL\) 2019/904 rakenduseeskirjad, mille alusel arvutada, kontrollida ja esitada andmeid teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete tarbimise vähendamise kohta ja liikmesriikides selleks võetud meetmete kohta \(EMP kohaldatav tekst\)](#)

[Komisjoni 1. oktoobri 2021. aasta rakendusotsus \(EL\) 2021/1752, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi \(EL\) 2019/904 rakenduseeskirjad ühekordselt kasutatavate plastist joogipudelite jäätmete eraldi kogumise andmete arvutamiseks, kontrollimiseks ja esitamiseks](#)

¹¹ Näiteks: [komisjoni 13. augusti 2021. aasta rakendusotsus \(EL\) 2021/1384 taotluse kohta registreerida Euroopa kodanikualgatus „ReturnthePlastics: kodanikualgatus, mille eesmärk on võtta kasutusele kogu ELi hõlmav pandisüsteem plastpudelite ringlussevõtuks“ vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele \(EL\) 2019/788 \(teatavaks tehtud numbriga C\(2021\) 5953 all\) \(Ainult ingliskeelne tekst on autentne\)](#)

¹² [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks \(EMP kohaldatav tekst\)](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 2020. aasta määrus \(EL\) 2020/740, mis käsitleb rehvide kütusesäästlikkuse ja muude näitajate märgistamist ning millega muudetakse määrust \(EL\) 2017/1369 ja tunnistatakse kehtetuks määrus \(EÜ\) nr 1222/2009 \(EMP kohaldatav tekst\)](#)

¹³ Näiteks: [2009/292/EÜ: komisjoni 24. märtsi 2009. aasta otsus, millega kehtestatakse erandi tingimused plastkastide ja -aluste jaoks seoses pakendeid ja pakendijäätmeid käsitlevas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 94/62/EÜ kehtestatud raskmetallide kontsentratsioonitasemetega \(teatavaks tehtud numbriga K\(2009\) 1959 all\) \(EMP kohaldatav tekst\)](#)

[1999/177/EÜ: komisjoni 8. veebruari 1999. aasta otsus, millega kehtestatakse erandi tingimused plastkastide ja -aluste jaoks seoses pakendeid ja pakendijäätmeid käsitlevas direktiivis 94/62/EÜ kehtestatud raskmetallide kontsentratsioonitasemetega \(avaldatud numbriga K\(1999\) 246 all\) \(EMP kohaldatav tekst\)](#)

keskendutakse tahtlikult lisatud ja tahtmatult keskkonda lastud mikroplastile¹⁴. Strateegias analüüsiti ka üleilmsete meetmete rakendamise potentsiaali ning tehti kindlaks vajadus (muu hulgas) rahvusvaheliste standardite väljatöötamise järele, et suurendada tööstussektori usaldust ringlussevõetava ja ringlussevõetud plasti kvaliteedi vastu. Jäätmesaadetistega seoses märgiti, kui tähtis on tagada, et välismaale ringlussevõtmiseks saadetud plasti käideldakse ja töödeldakse samasugustel tingimustel kui need, mis kehtivad ELis, ja seega toetada jäätmekäitlusmeetmeid Baseli konventsiooni alusel; samuti tehti strateegias ettepanek töötada välja ELi sertifitseerimissüsteem ringlussevõtukäitiste jaoks. Strateegias kutsuti üles tegema tööstuses üleilmseid jõupingutusi, et edendada ringlussevõetava ja ringlussevõetud plasti laialdast kasutamist.

Ringmajanduse tegevuskava raames teeb komisjon lisaks ettepaneku kehtestada kohustuslikud nõuded ringlussevõetud materjali sisalduse ja jäätmete vähendamise meetmete kohta selliste oluliste toodete puhul nagu pakendid, ehitusmaterjalid ja sõidukid.

Eespool nimetatud merestrateegia raamdirektiivi alusel leppisid EL ja selle liikmesriigid 2020. aasta septembris¹⁵ kokku, et 100 meetri rannajoone kohta ei tohiks olla rohkem kui 20 prügieset, seades sellega ELi kestliku arengu eesmärgi 14.1 (2025. aastaks ära hoida ja märkimisväärselt vähendada merereostust (...), sealhulgas mereprügi (...)) täitmisel juhtpositsioonile. ELi merestrateegia raamdirektiivi rakendamise aluseks olevad tugimeetmed, mida viiakse ellu tihedas koostöös piirkondlike merekonventsioonide osalistega, on näidanud, et seire, andmete kogumise ja käitlemise ühtlustamine erinevates keskkonnamaatriksites on äärmiselt oluline selleks, et seada jõupingutused tähtsuse järjekorda ja kontrollida plastprügi vastu võitlemiseks võetud meetmete tulemuslikkust. Mereprügi tehniline töörihm¹⁶ tegeleb merestrateegia raamdirektiivi ühise rakendusstrateegia alusel ning tihedas koostöös piirkondlike merekonventsioonide osalistega tehnilise ühtlustamisega ja teeb koostööd

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta direktiiv \(EL\) 2015/720, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ seoses õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamisega \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[Nõukogu 30. aprilli 2021. aasta määrus \(EL, Euratom\) 2021/770, mis käsitleb ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite arvutamist, nimetatud omavahendite kättesaadavaks tegemise meetodeid ja menetlusi, rahavajaduste rahuldamise meetmeid ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite teatavaid aspekte](#)

[Komisjoni 19. juuni 2018. aasta rakendusotsus \(EL\) 2018/896, milles sätestatakse õhukeste plastkandekottide aastase tarbimise arvutamise metoodika ning muudetakse otsust 2005/270/EÜ \(teatavaks tehtud numbri C\(2018\) 3736 all\) \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[Ettepanek: NÕUKOGU MÄÄRUS meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks omavahendid, mis põhinevad äriühingu tulumaksu ühtsel konsolideeritud maksubaasil, Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemil ja ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel, ning rahavajaduste rahuldamise meetmete kohta](#)

[Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ \(pakendite ja pakendijäätmete kohta\), et vähendada õhukeste plastkandekottide tarbimist](#)

[Komisjoni 11. augusti 2021. aasta otsus, millega asutatakse komisjoni plastpakendijäätmete statistika eksperdirühm \(2021/C 324/05\)](#)

¹⁴ Vt https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/microplastics_en. See on osaliselt seotud teatavate liidu õigusaktidega, eelkõige merestrateegia raamdirektiiviga. Tahtlikult kasutatava mikroplastiga seoses on pooleli REACHi kohase piirangu kehtestamine: <https://echa.europa.eu/hot-topics/microplastics>.

¹⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_20_1696

¹⁶ https://mcc.jrc.ec.europa.eu/main/dev.py?N=41&O=434&titre=&titre_chap=TG%20Litter

Euroopa merevaatlus- ja andmevõrguga, kes on mereprügi andmete jaoks töötanud välja andmeplatvormi¹⁷.

Uues rahvusvahelises kokkuleppes käsitletakse plastireostust, sealhulgas merekeskkonnas. Reostus ja selle allikate kõrvaldamine on samuti üks peamisi Euroopa rohelise kokkuleppe prioriteete ning viimati on seda käsitletud komisjoni õhu, vee ja pinnase nullsaaste strateegias ning kestlikkust toetavas kemikaalistrateegias. Hiljuti vastu võetud nullsaaste tegevuskavas seati 2030. aastaks vähendamiseesmärgid (st vähendada meres plastprügi 50 % ja mikroplasti sattumist keskkonda 30 %), millega muudeti mereprügi ja selle mõju käsitlevad ELi poliitikameetmed veelgi tulemuslikumaks. Plastireostusega võitlemine üleilmsel tasandil on seega suurel määral kooskõlas mitme olemasoleva liidu poliitikameetme ja õigusaktiga, mis on seotud keskkonna kaitsmisega reostuse eest ning milles käsitletakse näiteks jäätmeid,¹⁸ jäätmesaadetisi,¹⁹ kemikaale,²⁰ suplusvee kvaliteeti²¹ ja muud (nt asulareovee puhastamist käsitlev direktiiv ja veepoliitika raamdirektiiv)²².

¹⁷ <https://www.emodnet-chemistry.eu/marinelitter>

¹⁸ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2002. aasta määrus \(EÜ\) nr 2150/2002 jäätimestatistika kohta \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete \(elektroonikaromude\) kohta \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta](#)

¹⁹ Näiteks: [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus \(EÜ\) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv \(EL\) 2019/883, milles käsitletakse sadama vastuvõtuseadmeid laevajäätmete üleandmiseks ja muudetakse direktiivi 2010/65/EL ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/59/EÜ \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

²⁰ Näiteks: [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus \(EÜ\) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist \(REACH\) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus \(EMÜ\) nr 793/93 ja komisjoni määrus \(EÜ\) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ](#)

[Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta määrus \(EÜ\) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[90/437/EMÜ: komisjoni 27. juuni 1990. aasta soovitus ühenduse vahtplastitööstuses kasutatavate fluoroklorosüivesinike vähendamise kohta](#)

[Komisjoni 22. märtsi 2011. aasta määrus \(EL\) nr 284/2011 Hiina Rahvavabariigist ja Hiina Rahvavabariigi Hongkongi erihalduspiirkonnast pärit või sealt lähetatud polüamiid- ja melamiinplastikust köögitarvete impordi eritingimuste ja üksikasjaliku korra kehtestamise kohta](#)

[Komisjoni 17. detsembri 2018. aasta määrus \(EL\) 2018/2005, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EÜ\) nr 1907/2006 \(mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist \(REACH\)\) XVII lisa seoses bis\(2-etiülheksüül\)ftalaadi \(DEHP\), dibutüülftalaadi \(DBP\), bensüülbutüülftalaadi \(BBP\) ja diisobutüülftalaadiga \(DIBP\) \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

EL panustab oluliselt rahvusvahelistesse algatustesse, mis on otseselt seotud plastireostuse vähendamisega, näiteks riikidevahelisi jäätmesaadetisi käsitleva Baseli konventsiooni (mida hiljuti muudeti, et tõhustada kontrolli plastijäätmete üle)²³ ning Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) plastprügi- ja mikroplastivastase tegevuskava rakendamisse. Lisaks osaleb EL aktiivselt kõigis Euroopa merepiirkondade plastireostusevastastes meetmetes (tehniline ja rahaline toetus Vahemere, Musta mere, Läänemere ja Kirde-Atlandi piirkondlikele tegevuskavadele) ning koostöös oma G7 ja G20 partneritega. EL oli ka plastireostust ja kestlikku plastikaubandust käsitleva WTO algatuse kaastoetaja.

Plast ja plastireostus ei ole mitte ainult keskkonnapoliitika küsimus. Allolevas jaos loetletakse mitmesugused liidu pädevusse kuuluvad valdkonnad, mille puhul see on asjakohane.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kavandatud soovitus on samuti kooskõlas muude liidu poliitikavaldkondade ja õigusaktidega, näiteks järgmistega:

- tervishoid, eriti need poliitikameetmed, milles käsitletakse toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjale ja esemeid,²⁴ liidu poliitika merekeskkonna ja rannikuala kaitse kohta;
- sadama vastuvõtuseadmed²⁵;
- ELi kestliku rahanduse taksonoomia, eelkõige seoses tõsise kahju ärahoidmise kriteeriumiga plastpakendite ja muude plasttoodete puhul;
- ökodisainikriteeriumide, sealhulgas ELi ühtsele turule lastavate pakendite ja muude plasttoodete ökodisainikriteeriumide eelseisev väljatöötamine;
- jäätmesaadetiste määruse kavandatud muutmine;
- Baseli ja Stockholmi konventsioon;
- arengukoostöö ja rahvusvahelised partnerlused;

[Komisjoni 6. detsembri 2013. aasta määrus \(EL\) nr 1272/2013, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EÜ\) nr 1907/2006 \(mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist \(REACH\)\) XVII lisa seoses polütsükliiliste aromaatsete süsivesinikega \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[Komisjoni 1. märtsi 2016. aasta määrus \(EL\) 2016/293, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EÜ\) nr 850/2004 \(püsivate orgaaniliste saasteainete kohta\) I lisa \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

[Komisjoni 19. septembri 2012. aasta määrus \(EL\) nr 848/2012, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EÜ\) nr 1907/2006 \(mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist \(REACH\)\) XVII lisa fenüülelavhõbedahendite osas \(EMPs kohaldatav tekst\)](#)

²¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2006. aasta direktiiv 2006/7/EÜ, mis käsitleb suplusvee kvaliteedi juhtimist ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 76/160/EMÜ](#)

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A01991L0271-20140101>

²³ Baseli konventsiooni osaliste konverentsi 14. istungil 2019. aastal võeti vastu muudatused eesmärgiga tõhustada kontrolli plastijäätmete piiriülese veo üle.

²⁴ Näiteks [määrus \(EÜ\) nr 1935/2004 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide kohta, määrus \(EL\) nr 10/2011 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud plastmaterjalide kohta, määrus \(EÜ\) nr 282/2008 ringlussevõetud plastist materjalide ja esemete kohta \(asendatakse eeldatavalt 2022. aasta IV kvartalis\)](#)

²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0883&rid=1>

- kahe- ja mitmepoolsed suhted;
- püsivaid orgaanilisi saasteaineid käsitlev liidu poliitika Stockholmi konventsiooni raames: loetellu on kantud või loetellu kandmiseks on esitatud mitu plasti lisaainet, ning
- kemikaalipoliitika, sealhulgas REACHi piirangud mikroplastile ja plasti lisaainetele ning hiljuti avaldatud piirangute kehtestamise tegevuskava,²⁶ milles käsitletakse laialdaselt kasutatavaid lisaaaineid (näiteks leegiaeglusteid) ja PVCd.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Kavandatud otsuse menetlusõiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõiked 3 ja 4.

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 3 on sätestatud, et komisjon annab soovitusi nõukogule, kes võtab vastu otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi ning nimetatakse liidu läbirääkija. ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 4 kohaselt võib nõukogu anda läbirääkijale juhiseid ning moodustada erikomitee, kellega tuleb läbirääkimiste pidamisel konsulteerida.

Kokkulepe peaks põhinema ettevaatusprintsiiibil ja põhimõtetel, mille järgi tuleb võtta ennetusmeetmeid, heastada keskkonnakahjustus eeskätt kahjustuse kohas ning saastaja peab maksma, kusjuures kokkuleppe konkreetset alust tuleks kaaluda hilisemas etapis, kui plastireostust käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe kohaldamisala ja sisu kohta on rohkem teavet.

• Subsidiaarsus

Kuigi kavandatava rahvusvahelise kokkuleppe täpne kohaldamisala ei ole veel teada, on kokkuleppe eesmärk vähendada plastireostust meetmete abil, mis hõlmavad plasti kogu olerusringi, sealhulgas tootedisaini, tootmist, tarbimist, kasutamist ja plastijäätmete nõuetekohast käitlemist. Eeltoodud osades, kus kirjeldatakse poliitikavaldkonda ja sellega seotud liidu pädevusse kuuluvaid poliitikavaldkondi, on asjakohaselt näidatud liidu senist juhtrolli ja kavandatava kokkuleppe üle liidu tasandil läbirääkimiste pidamise asjakohasust.

Kavandataval kokkuleppel on seega vältimatu mõju liidu pädevuse teostamisele ja liidu õigusaktidele sellistes valdkondades nagu (eelkõige) keskkond, kaubandus ja siseturg, mis kõik võivad konkreetsete sätete üle läbirääkimiste pidamise käigus osutada asjakohaseks.

Võttes arvesse eeltoodut ja tõenäolist mõju mitmes liidu tegevusvaldkonnas kehtivatele liidu õigusnormidele (eelkõige nendele, mis hõlmavad pealkirja 1 all esitatud poliitikavaldkonna osa), on oluline tagada liidu osalemine tulevastes läbirääkimistes ja nende tulemusel sõlmitavas rahvusvahelises kokkuleppes.

• Proportsionaalsus

Tegemist on esimese mitmepoolse kokkuleppega, milles käsitletakse plastireostust tervikliku lähenemisviisi abil, mis hõlmab nii plasti olerusringi algus- kui ka lõpuosa. On olemas juba mitmeid riiklikke ja piirkondlikke algatusi, mille eesmärk on vähendada plastireostust, sealhulgas plastireostust meres, kuid need ei ole osutunud piisavaks, et reageerida üleilmsele

²⁶ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/49734>

plastireostuse probleemile. Mereprügi ja mikroplasti probleemiga tegelev ajutine tähtajata tööühm, mis loodi ÜRO Keskkonnaassamblee 3. istungjärgul vastusena mereprügi ja mikroplasti käsitlevale resolutsioonile UNEP/EA.3/Res.7 ning mis viis oma töö lõpule 2020. aasta novembris, määras kindlaks, et peamine viis üleilmsele kriisile reageerimiseks oleks üleilmne kokkulepe. ÜRO Keskkonnaassamblee 5. istungjärgul võeti vastu resolutsioon 5/14 „Lõpp plastireostusele: leppida kokku rahvusvahelises õiguslikult siduvas vahendis“, milles kutsuti ÜRO Keskkonnaprogrammi tegevdirektorit üles moodustama valitsustevahelise läbirääkimiskomitee.

Selleks et anda liidule luba alustada läbirääkimisi plasti käsitleva üleilmse kokkuleppe üle, mille eesmärk on vähendada plastireostust, on vajalik nõukogu otsus.

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe kavandatud soovitus seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- **Vahendi valik**

Vahendi valik on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 218 lõigetes 3 ja 4.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhindang**

Ei kohaldata.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 37 tuleb kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine integreerida liidu poliitikasse ning tagada kestliku arengu põhimõtte kohaselt.

Kavandatud soovitus eesmärk on saada luba alustada läbirääkimisi, et tegeleda nii merekeskkonna kui ka maismaa plastireostuse probleemiga, käsitledes selleks plasti kogu olulusringi. See mõjutaks positiivselt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 37 sätestatud õigust keskkonnakaitsele.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 37 kohaselt tuleb liidu poliitikaga tagada tarbijakaitse kõrge tase.

Kavandatud soovitus avaldaks samamoodi soodsat mõju tarbijakaitse õigusele, kuna arvesse võetakse ka plasti olemusringi alusosa, st plasttoodete tootedisaini, tootmist ja märgistamist.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 3 lõike 1 kohaselt on igaühel õigus kehalisele ja vaimsele puutumatusele.

Kavandatud soovitus mõjutaks positiivselt ka isiku õigust puutumatusele, kuna selle eesmärk on käsitleda samuti plastireostuse, eelkõige mikroplasti ohte inimeste füüsilisele tervisele.

4. MÕJU EELARVELE

Algatuse täpset mõju eelarvele ei ole praeguses etapis võimalik kindlaks teha, kuna kokkuleppe kohaldamisala ja põhielemendid tuleb veel mitmepoolselt läbi rääkida. Enne diplomaatilise konverentsi toimumist, mida ei ole oodata enne 2024. aastat, peetakse läbirääkimisi valitsustevahelise läbirääkimiskomitee arvukatel koosolekutel.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

30. maist kuni 1. juunini 2022 toimus Senegalis Dakaris ettevalmistav koosolek (tähtajata töörühm), millel käsitleti valitsustevahelise läbirääkimiskomiteega seotud korralduslikke küsimusi.

Läbirääkimised uue vahendi üle algavad valitsustevahelise läbirääkimiskomitee esimesel koosolekul, mis peetakse 2022. aasta teises pooles (kuupäev ja koht kinnitamisel).

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Puuduvad.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Komisjon soovitab, et

- nõukogu annaks komisjonile loa alustada ja pidada läbirääkimisi plastireostust käsitleva uue rahvusvahelise kokkuleppe sõlmimiseks;
- komisjon nimetataks liidu läbirääkijaks;
- komisjon peaks läbirääkimisi, konsulteerides erikomiteega, kui nõukogu määrab selle kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 4;
- nõukogu kiidaks heaks käesolevale soovitusele lisatud läbirääkimisjuhised.

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

millega antakse luba alustada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi plastireostust käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe üle

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 218 lõikeid 3 ja 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi

ning arvestades järgmist:

- (1) ÜRO Keskkonnaassamblee võttis 28. veebruarist kuni 2. märtsini 2022 toimunud viiendal istungjärgul vastu resolutsiooni „Lõpp plastireostusele: leppida kokku rahvusvahelises õiguslikult siduvas vahendis“ (5/14), millega moodustati valitsustevaheline läbirääkimiskomitee, et pidada läbirääkimisi uue rahvusvahelise kokkuleppe üle, mis käsitleb plastireostust, sealhulgas merekeskkonnas, ja hõlmab plasti kogu olelusringi.
- (2) Liit peaks osalema sellise konventsiooni, kokkuleppe või muu rahvusvahelise vahendi üle peetavatel läbirääkimistel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Komisjonile antakse luba pidada liidu nimel läbirääkimisi plasti käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe üle, et teha lõpp plastireostusele, nagu on nõutud ÜRO Keskkonnaassamblee uuesti kokkukutsutud 5. istungjärgul (UNEA 5.2) vastu võetud resolutsioonis 5/14.

Artikkel 2

Läbirääkimisjuhised on esitatud lisas.

Artikkel 3

Läbirääkimiste käigus konsulteeritakse [erikomiteega, mille nime lisab nõukogu].

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*